

دستورالعمل اجرایی محاسبه موجودی انتشار گازهای گلخانه ای و تدوین گزارش کشوری

با عنایت به ابلاغ سیاستهای کلی محیط زیست مبنی بر مدیریت تغییرات اقلیم ، گسترش اقتصاد سبز و کم کربن و با توجه به لزوم پایش آسیب پذیری ، ایجاد تاب آوری و تقویت ظرفیت سازگاری در قبال تغییر اقلیم ، دستورالعمل اجرایی ^۱محاسبه موجودی انتشار گازهای گلخانه ای و تدوین گزارش کشوری^۲ به شرح زیر تدوین و جهت اجرا به دستگاه های اجرایی کشور اعلام می شود .

۱ - هدف

هدف از این دستورالعمل ، محاسبه موجودی

انتشار گازهای گلخانه ای در قلمرو جمهوری اسلامی ایران به تفکیک بخش های مختلف و تدوین گزارش کشوری در بازه زمانی مشخص و بر اساس موازین اشاره شده در راهنمای ملی موجودی انتشار می باشد .

۲ - تعاریف

الف) راهنمای ^۱۲۰۰۶

۲۰۰۶ : راهنمایی است که توسط ^۱۲۰۰۶ در سال ۲۰۰۶ به منظور تدوین موجودی انتشار ملی تهیه شده و تا کنون مورد استفاده کشورهای عضو کنوانسیون تغییر آب و هوای سازمان ملل متحد قرار گرفته است .

ب) موجودی انتشار : سیاهه ای

از برآوردهای انتشار و حذف گازهای گلخانه ای به تفکیک بخش‌های مختلف در کل کشور برای یک دوره زمانی مشخص (یک سال) است که در این دستورالعمل با عنوان موجودی انتشار به آن ارجاع داده می شود .

تبصره ۱ : موجودی

انتشار برای سال تقویمی (شمسی) تدوین می شود . در مواردی که اطلاعات لازم در دسترس نباشد ، از روش‌های محاسباتی مناسب مانند میان یابی ، درون یابی و برون یابی اطلاعات دیگر سالها استفاده می شود .

تبصره ۲ : موجودی انتشار گازهای گلخانه ای (شامل ^{۱۰۳} ، ^{۱۰۰} ، ^{۱۰۷} ، ^{۱۰۴} ، ^{۱۰۲} و ^{۱۰۶}) برای چهار بخش کلی با عنوان زیر تهیه می شود :

ا) ^{۱۰۰۰۰۰۰} ابرزی ()

فرآیندهای صنعتی و استفاده از محصول ()

کشاورزی ، جنگلداری و کاربری اراضی ()

پسماند ()

ج) گزارش موجودی انتشار : گزارش موجودی انتشار یک گزارش جامع و مکتوب از نتایج موجودی انتشار به همراه تمامی روش شناسی ها و داده های استفاده شده برای برآورد میزان انتشار و حذف گازهای گلخانه ای از منابع مختلف در سطح کشور می باشد ؛ که بخش های مختلف آن توسط دستگاه های اجرایی (به عنوان گزارش دهنده) تهیه شده و توسط سازمان حفاظت محیط زیست (به عنوان تجمعی کننده) تکمیل و بازبینی شده و در قالب مشخصی (بر اساس راهنمای ملی موجودی انتشار) یکپارچه سازی می شود .

تبصره ۱ : گزارش موجودی انتشار در سطح کشوری تهیه شده و به کارگروه ملی تغییر اقلیم ارائه می شود .

تبصره ۲ : گزارش موجودی انتشار به صورت سالانه تهیه می شود .

د) راهنمای ملی موجودی انتشار : راهنمایی است که بر اساس ۲۰۰۶^{۱۰۰} و شرایط ملی کشور تدوین شده و در این دستورالعمل از آن به عنوان ^{۱۱} راهنمای ملی^{۱۰} نام برده می شود . این راهنمایی قواعد و الزامات تدوین موجودی انتشار در بخش های مربوطه را در نظر گرفته و در عین حال به گونه ای تدوین شده است که با شرایط و ویژگی های خاص آن بخش ها در کشور تطابق و سازگاری داشته باشد .

تبصره ۱ : راهنمای ملی که این دستورالعمل به آن ارجاع داده ، جداول گزارش دهی استاندارد شده ای را ارائه کرده است .

تبصره ۲ : راهنمای ملی شامل هفت فصل است که فصول سوم تا ششم آن راهنمایی های لازم در خصوص نحوه محاسبه موجودی انتشار ملی را برای بخش های چهارگانه فوق الذکر ارائه داده است .

تبصره ۳ : بخش آخر هر یک از فصل های سوم تا ششم ، با عنوان ^{۱۲} راهنمای ملی جمع آوری موجودی انتشار گازهای گلخانه ای^{۱۳} ، به طور اختصاصی برای کشور ایران تهیه شده و هدف آن ارائه راهنمایی برای استفاده صحیح و راحت از مطالب راهنمای ملی است .

۵) سامانه جامع موجودی انتشار : کلیه فرآیندهای گردآوری ، ثبت ، ارسال و دریافت داده های مورد نیاز برای تدوین موجودی انتشار از طریق سامانه ^{۱۴} سامانه جامع موجودی انتشار^{۱۵} انجام می پذیرد . در این سامانه ، حوزه عملکردی دستگاه های اجرایی مشخص شده و سطوح دسترسی متناسب با حوزه های عملکردی فراهم شده است . به منظور سهولت و تسريع فرآیند ، کلیه جداول و داده های مورد نیاز برای تدوین موجودی انتشار گازهای گلخانه ای در این سامانه مشخص و ضرایب انتشار پیش فرض در آن ارائه شده است .

تبصره ۱ : سامانه جامع موجودی انتشار در سازمان محیط زیست مستقر بوده و دسترسی به این سامانه برای کلیه دستگاه ها مقدور می باشد .

تبصره ۲ : کلیه دستگاه ها بر اساس جدول شماره (۱) موظف به بارگذاری اطلاعات در سامانه جامع موجودی انتشار هستند .

۳ - فرآیند تدوین موجودی انتشار

این فرآیند شامل مراحل زیر است :

- آغاز فرآیند با تعیین سال موجودی انتشار مدد نظر و فراهم کردن دسترسی به سامانه برای دستگاه‌های اجرایی (توسط سازمان حفاظت محیط زیست).
- گردآوری آمار و اطلاعات مورد نیاز و ثبت آنها در بخش‌هایی از سامانه که دسترسی داده شده است (توسط کلیه دستگاه‌های اجرایی ذیربطری بر اساس جدول شماره ۱).
- محاسبه موجودی انتشار بخش‌های مختلف (توسط کلیه دستگاه‌های اجرایی ذیربطری بر اساس جدول شماره ۱).
- حصول اطمینان از وحدت رویه و کنترل کیفیت و صحت داده‌های ثبت شده در سامانه (توسط سازمان حفاظت محیط زیست).
- ارسال گزارش تفصیلی شامل فرضیات، روش شناسی‌های استفاده شده و برآورد عدم قطعیت به سازمان حفاظت محیط زیست (توسط کلیه دستگاه‌های اجرایی جدول شماره ۱).
- تدوین موجودی انتشار بر اساس تلفیق نتایج تمامی بخشها و گزارش‌های دریافتی (توسط سازمان حفاظت محیط زیست).

تبصره ۱: موارد احتمالی دوبارشماری، از قلم افتادن و تکمیل اطلاعات لازم در مرحله گردآوری آمار و اطلاعات باید مطابق با راهنمای ملی بررسی شده و اقدامات لازم اتخاذ شوند. با توجه به لزوم هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی مسئول و همکار در هر بخش به شرح بند ۴ معرفی شده است.

۴ - مسئولیت دستگاه‌های اجرایی به تفکیک بخش‌های موجودی انتشار دستگاه‌های اجرایی مسئول تکمیل بخش‌های مختلف موجودی انتشار را بر اساس تقسیم‌بندی جداول زیر بر عهده دارند.

جدول شماره ۱ - دستگاه‌های مسئول و همکار به تفکیک بخش‌های مختلف

□ - عنوان بخش	□ راهنمای تدوین	□ دستگاه مسئول	□ دستگاه‌های همکار	□ ---	□ ---	□ ---	□ ---
---------------	-----------------	----------------	--------------------	-------	-------	-------	-------

□ انرژی (□□□□□)	□ فصل سوم راهنمای ملی	□ وزارت نفت	□ وزارت نیرو	□ وزارت صنعت	□ وزارت تجارت	□ وزارت راه و شهرسازی	□ وزارت جهاد کشاورزی	□
□ فرآیندهای صنعتی و استفاده از محصول (□□□□)	□ فصل چهارم راهنمای ملی	□ وزارت نفت	□ وزارت نیرو	□ وزارت صنعت	□ وزارت تجارت	□ وزارت راه و شهرسازی	□ وزارت جهاد کشاورزی	□
□ کشاورزی، جنگلداری و کاربری اراضی (□□□□)	□ فصل پنجم راهنمای ملی	□ وزارت کشاورزی	□ سازمان حفاظت محیط زیست	□	□	□	□	□
□ پسماند (□□□□)	□ فصل ششم راهنمای ملی	□ وزارت کشور	□ وزارت نفت	□ وزارت نیرو	□ وزارت صنعت	□ وزارت تجارت	□	□

جدول شماره ۲ - بخش‌های مختلف موجودی انتشار به تفکیک دستگاه‌های اجرایی

□ دستگاه	□ بخش انرژی	□ بخش □□□□	□ بخش □□□□	□ بخش پسماند	□ ---	□ ---	□ ---	□ ---
----------	-------------	------------	------------	--------------	-------	-------	-------	-------

□ وزارت نفت	□ مسئول	□ همکار	□ همکار	□	□	□	□	□
□ وزارت صنعت	، معدن	و تجارت	□ مسئول	□ همکار	□ همکار	□	□	□
□ وزارت جهاد کشاورزی	□ همکار	□ مسئول	□	□	□	□	□	□
□ وزارت کشور	□ مسئول	□	□	□	□	□	□	□

وزارت نیرو همکار همکار همکار
وزارت راه و شهرسازی همکار همکار
سازمان حفاظت محیط زیست همکار

تبصره ۱ : طبق جداول فوق ، دستگاه مسئول مسئولیت محاسبه
و گزارش دهی موجودی انتشار بخش‌های مربوطه را بر عهده داشته و در صورت نیاز از همکاری دستگاه همکار و یا سایر نهادهای ملی و اجرایی کشور برای دریافت آمار و اطلاعات مورد نیاز استفاده خواهد کرد .